

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
РОЗВИТОК СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В
УКРАЇНІ

Студентки 2 курсу, 4мз групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

Саковської
Вікторії
Олександрівни

(підпис студента)

Науковий керівник
кандидат екон.наук,
доцент

Міняйло
Олександр
Іванович

(підпис керівника)

Гарант освітньої програми
д-р. екон. наук,
доцент

Ладонько
Людмила
Степанівна

(підпис гаранта)

Київ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«28» лютого 2020 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу (проект)
студентові**

Саковський Вікторії Олександрівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): **«РОЗВИТОК СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ»**

Затверджена наказом ректора від «27» лютого 2020 р. № 756

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту): 02.11.2020
3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)
Мета роботи (проекту): провести дослідження особливостей розвитку системи електронного врядування в Україні.

—
Об'єкт дослідження: електронне врядування в Україні.

Предмет дослідження: особливості розвитку системи електронного врядування в Україні.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади дослідження електронного урядування

1.1. Сутність та поняття електронного врядування

1.2. Моделі електронного врядування

1.3. Функціональне значення електронного уряду в сучасних умовах

Розділ 2. Особливості електронного урядування в Україні

2.1. Аналіз системи електронного врядування в Україні

2.2. Проблема забезпечення доступу до інформації про державне управління (на прикладі Міністерства та Комітету цифрової трансформації України)

2.3. Концепція розвитку електронного урядування в Україні

Розділ 3. Пропозиції щодо розробки проекту розвитку системи електронного урядування в Україні

3.1. Формування теоретичних передумов для побудови довгострокової стратегії розвитку електронного урядування

3.2. Внесення рекомендацій щодо удосконалення нормативно-правової бази електронного урядування

3.3. Створення інклюзивних центрів для забезпечення розвитку системи електронного урядування

Висновки та пропозиції

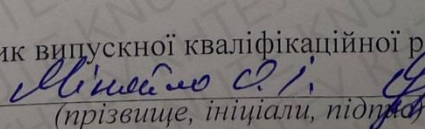
Список використаних джерел

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 01.11.2019	01.11.2019
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 28.02.2020	28.02.2020
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 19.06.2020	19.06.2020
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 01.09.2020	01.09.2020
5	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису третього розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 01.10.2020	01.10.2020
6	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	До 02.11.2020	02.11.2020
7	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 06.11.2020	06.11.2020
8	Зовнішнє рецензування ВКР	До 16.11.2020	16.11.2020
10	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	23-27.11.2020	23-27.11.2020
11	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 01.12.2020	До 01.12.2020
12	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією до ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання « 28 » лютого 2020 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Керівник проектної групи

(гарант освітньої програми) Ладонько Л.С.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент

Саковська В.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Ладонько Людмила Степанівна
(ПІБ, підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):
Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента _____

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми): Ладонько
Людмила Степанівна

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Наталія Леонідівна

(підпис, прізвище, ініціали)

«03» грудня 2020 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження електронного урядування	6
1.1. Сутність та поняття електронного врядування.....	6
1.2. Моделі електронного врядування.....	9
1.3. Функціональне значення електронного уряду в сучасних умовах	14
Розділ 2. Особливості електронного урядування в Україні.....	20
2.1. Аналіз системи електронного врядування в Україні.....	20
2.2. Проблема забезпечення доступу до інформації про державне управління (на прикладі Міністерства та Комітету цифрової трансформації України).....	25
2.3. Концепція розвитку електронного урядування в Україні.....	29
Розділ 3. Пропозиції щодо розробки проекту розвитку системи електронного урядування в Україні	35
3.1. Формування теоретичних передумов для побудови довгострокової стратегії розвитку електронного урядування.....	35
3.2. Внесення рекомендацій щодо удосконалення нормативно-правової бази електронного урядування	40
3.3. Створення інклюзивних центрів для забезпечення розвитку системи електронного урядування	43
Висновки та пропозиції	48
Список використаних джерел	52

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку одним з найважливіших етапів побудови інформаційного суспільства є розвиток системи електронного уряду. Згідно з позицією законодавця, електронний уряд представляє деяку нову форму організації діяльності органів державної влади, що забезпечує за рахунок широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій якісно новий рівень оперативності й зручності отримання організаціями та громадянами державних послуг та інформації в результатах діяльності від державних органів. З іншого боку – електронний уряд можна представити, як механізм управління державою, заснований на використанні інформаційних технологій в масштабах усієї країни з метою підвищення ефективності державного управління, прискорення процесу прийняття юридично значущих рішень і зниження часу комунікації з посадовим особами для кожного члена суспільства.

Означені технології відкривають для громадян усе нові можливості реалізації права на участь в управлінні справами держави. Популярність соціальних мереж та інших засобів масової комунікації полегшує доступ до обговорення та обміну інформацією, в тому числі і з питань, належать до публічної сфери життєдіяльності.

Під впливом інформаційно-комунікаційних технологій всі демократичні процеси на теренах Української держави зазнають значних змін: підвищується рівень інформаційної відкритості органів влади, участь громадян в управлінні справами держави стає більш інтенсивним, тощо.

Зазначені процеси відбиваються на нормативно-правових актах, регулюють питання взаємовідносин між органами публічної влади та громадянами з використанням сучасних технологій. Таким чином, вчені-юристи відзначають становлення інституту електронної демократії.

Головними ж перевагами в трансформації звичайного уряду в електронний є прискорення усіх процесів, які функціонують в системі

державної влади і впливають на якість життя громадян. Типовим прикладом ефективного використання електронного урядування можуть бути електронні платформи для надання адміністративних послуг громадянам. Саме тому, актуальність розвитку системи електронного урядування в Україні повинно бути першочерговим завданням влади. Першим кроком в цьому напрямку було створення спеціального органу виконавчої влади, а саме – Міністерства та комітету цифрової трансформації України. Наступним – введення інноваційного додатку «Дія», метою якого було покращити доступ до отримання адміністративних послуг за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Подальший розвиток системи електронного урядування повинен продовжуватися і постійно вдосконалювати систему державної влади і позитивно впливати на суспільство. Адже, зараз такі трансформації відбуваються у будь-яких розвинених країнах світу. Зважаючи на такі передумови Україні, також потрібно забезпечити удосконалення системи власного уряду за допомогою електронізації для забезпечення сталого розвитку в країні.

Мета дипломного дослідження: провести дослідження особливостей розвитку системи електронного врядування в Україні.

Об'єкт дипломного дослідження: електронне врядування в Україні.

Предмет дипломного дослідження: особливості розвитку системи електронного врядування в Україні.

Для реалізації мети дипломного дослідження нами поставлено наступні завдання:

1. Проаналізувати теоретичні засади дослідження електронного врядування;
2. Провести дослідження особливостей електронного врядування в Україні;
3. Розробити пропозиції щодо розробки проекту розвитку системи електронного врядування в Україні;

4. Узагальнити результати дослідження та написати висновки.

Методи та методики роботи:

- теоретичні: аналіз, синтез;
- практичні: порівняльний аналіз, контент-аналіз.

Структура дипломного дослідження включає у себе вступ, три розділи, висновки та список використаної літератури.

Результати дослідження опубліковано : Саковська В. Стратегія реалізації електронного врядування в Україні / В. Саковська // Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій: зб. наук. ст. студ. відп. ред. Н.Л. Новікова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020.- 251 с., С.224-232. [51].

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ

1.1. Сутність та поняття електронного урядування

У розділі формується теоретичний базис для розуміння функціонування явища системи електронного урядування у світі. В ньому розглядаються основні характеристики цього поняття, його складові, аналізуються існуючі моделі електронного урядування.

Однозначного визначення терміну «електронний уряд» сьогодні не існує. Одним, із типових прикладів цього терміну, можна назвати визначення дослідника В.М. Фурашева, що стверджував: «електронний уряд – це певна загальна інфраструктура автоматизованої взаємодії між органами влади та громадянами, яка відбувається за рахунок використання інформаційних технологій». [44] Однак, хочемо зазначити, що в ході нашого дослідження доцільніше буде використовувати термін «електронне урядування». Сутність даного терміну полягає у специфічному способі організації всіх органів державної влади за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій. Така технологія дозволяє забезпечувати функціонування будь-яких державних служб в режимі реального часу. Подібне «ноу-хау» дозволяє зробити процес взаємодії громадян із представниками державної влади дуже комфортним і максимально доступним. Адже, система електронного урядування передбачає собою використання фізичною, юридичною особою адміністративних послуг від держави в режимі онлайн. [1; 2, с. 12-19] Існує також думка про те, що сутність електронного урядування направлена, саме на впровадження інноваційних технологій, які вже потім забезпечать передумови для розвитку надання послуг за принципом «єдиного вікна». [46] З нею ми погоджуємось, адже, розвиток електронних систем неможливий без залучення інноваційних технологій в життя людей.

У найбільш загальному сенсі сутність електронного урядування можна

визначити, як електронне опосередкування або подання демократичних процесів в управлінні. Зміст даного поняття проявляється в трьох формах [3, с. 14-67; 4]:

- партиципаторній, який означає процес участі громадян в суспільному і політичному житті країни за допомогою інформаційно-комунікативної технологій за допомогою обміну інформацією, організації обговорення суспільно-політичних питань, формування громадських рухів, призначення зборів, тощо;
- процесуально-демократичної, що означає безпосередню реалізацію процедур прямої демократії в віртуальному просторі за допомогою електронного голосування, подання електронних звернень;
- контрольно-інформаційної, що означає прозорість в діяльності органів публічної влади, більш ефективний процес надання громадянам інформації та послуг від органів публічної влади.

Ще слід зазначити, що якщо посилалися на відомості представлені Єдиним веб-порталом органів виконавчої влади України, зараз в Україні реалізується проект «Е-урядування – ключ до реформ в Україні». Відповідно до даного проекту, варто зауважити, що серед важливих механізмів системи електронного урядування, електронної демократії в Україні є найбільш поширені: «електронне голосування, наприклад, через використання мобільного телефону та Інтернет-вибори тощо; механізми мережевої комунікації громадян і колективного обговорення соціально значущих проблем і питань суспільно-політичного тематики в режимі online; механізми мережевої комунікації громадян з органами влади, включаючи інструменти впливу на прийняття рішень і цивільний контроль за діяльністю органів влади; механізми громадського онлайн-управління на муніципальному рівні». [47]

Також, не слід забувати про систему загальних принципів, на яких базується поняття електронного урядування. Цими принципами на даний момент є: високий рівень прозорості та відкритості, єдиний рівень

технічних стандартів, сумісність усіх технічних додатків системи електронного урядування, належний рівень конфіденційності та інформаційної безпеки, орієнтація системи електронного уряду, саме на інтереси громадян та задоволення їх як споживачів послуг. [45]

Таким чином, ми можемо говорити про те, що сутність електронного врядування головним чином проявляється у виконанні ним наступних функцій: підвищення рівня якості взаємодії між урядом та громадськістю; скорочення терміну взаємодії із громадянами; формування ефективного взаємозв'язку між учасниками системи взаємин на рівні держава-громада; створення передумов для відповіді на цікавлячі людей питання; розвиток самостійності діяльності громадян й організація системного спілкування з громадою; створення передумов для контролю діяльності уряду з боку громадськості; відповідність ефективним закордонним зразкам досліджуваної діяльності; формування цілісності ієрархії владних структур самоврядних територій. Сьогодні, електронний уряд дає можливість завжди мати під рукою доступне електронне джерело інформації, яке свідчить про роботу державних органів, економії часу за рахунок електронного формату державних послуг, але ж є люди, у яких немає можливості користуватися електронними послугами [13, с. 153-161].

1.2 Моделі електронного урядування

Серед основних моделей електронного врядування можна виділити три основні моделі. Перша, англо-американську модель, буде розглянута на прикладі США. Вперше про електронний уряд заговорили в США, потім в Канаді і після – у Великобританії. Досвід цих країн отримав назву англо-американської моделі «e-Government». Так, на прикладі США, електронний уряд став одним з інструментів «відкритого уряду», ідею якого запустив президент Сполучених Штатів. В рамках цього проекту передбачалося видавати в машинному вигляді всю інформацію, що стосується всіх сторін діяльності уряду. При цьому були поставлені основні завдання: максимальне використання інформації зацікавленими організаціями та громадськими діячами; використання принципу розкриття даних, який означає, що вся інформація доступна для суспільства; переведення платформи відкритого уряду в вид відкритого вихідного коду [17]. На сьогоднішній день усе більше число американців взаємодіють із місцевими, регіональними і державними установами за допомогою Інтернету. Якщо в Україні ми використовуємо його лише для пошуку оголошень, то американці звертаються до мережі по набагато більшій кількості причин. Громадяни США продовжують через Інтернет водійські права і реєстрацію автомобіля, запитують дозволу на риболовлю і навіть полювання, оплачують паркову і комунальні послуги, а також можуть оплачувати штрафи. Більш того, будь-який громадянин Сполучених Штатів має можливість відстежувати свої внески на користь виборчої кампанії, контролювати витрати на стимулювання економіки, і при цьому в спеціальній формі висловлювати претензії до роботи уряду України до цього ще далеко, і є до чого прагнути. Однак, дослідники відзначають, що все залежить від рівня доходів і освіти громадян [17; 20].

Наступною моделлю електронного урядування є континентально-європейська модель, розглянемо її на прикладі Німеччини. У межах цієї моделі присутні інші проблеми, завдання і, отже, інші шляхи їх рішення.

Завдання уряду Німеччини полягає в своєчасному політичному узгодженні міжвідомчих інформаційно-технологічних заходів, забезпечують їх відповідність загальній IT-архітектурі і формування для них солідного фінансового базису. На державі лежить відповідальність за управління міжгалузевим впровадженням інформаційних технологій і успішне виключення всяких відхилень від єдиної архітектури [20; 16, с. 211-302]. За такої моделі електронного урядування, також, скрізь реалізована модель поділюваних фронт-офісів – колективного надання відомствами послуг. Так, у Німеччині були створені системи «Загальнонаціональної довіреної електронної пошти», «Загальнонаціональної телекомунікаційної інфраструктури електронного уряду» в рамках ініціативи «Німеччина на зв'язку», «Служба реєстрів послуг трьох рівнів влади – федерального, земельного і комунального», «Загальнонаціональна телефонна служба з'єднання з органами влади всіх рівнів». Всі вони створюють комплекс електронних послуг, які підтверджують функціонування системи електронного урядування в країні. [43]

Третьою моделлю електронного урядування є азіатська модель, на прикладі Південної Кореї. Південна Корея другий рік поспіль отримує найвищі оцінки за індексом розвитку електронного уряду. Сьогодні кожен громадянин країни може скористатися державними послугами, а також налаштувати їх під свої особисті потреби через мобільні додатки для «iPhone» і «Android», доступні для скачування на порталі країни. Також, слід зазначити, що Південна Корея посіла перше місце за індексом електронного участі (E-Participation Index). Даний показник визначається можливостями онлайн-спілкування громадян з урядом за допомогою блогів, Твіттеру, соціальних мереж, Інтернет-конференцій. Переслідуючи мету зближення електронних державних послуг з передовими інформаційно-комунікаційними технологіями, корейський уряд в даний час реалізує стратегію «Розумний уряд». Планується, що з його допомогою у громадян буде простий і безкоштовний доступ до державних послуг, незалежно від каналів доступу.

Південна Корея сподівається вирішити свої соціальні проблеми низької народжуваності і старіння суспільства, в той же час активно реагуючи на майбутні потреби соціального забезпечення та добробуту населення [20; 17].

На сьогоднішній день уряд Південної Кореї прагне до визначення державних послуг, при наданні яких можуть використовуватися особливості мобільних пристроїв, засновані на визначенні місця розташування і в режимі реального часу. Незважаючи на зайняте Південною Кореєю перше місце по готовності країн до електронного уряду, перед нею стоїть безліч проблем і завдань: обов'язкова стандартизація послуг, що надаються через Інтернет, для підтримки вільного доступу до електронного уряду всіх верств населення, в тому числі маргіналізованих членів суспільства; підвищення ефективності використання інформаційних ресурсів на основі створення «хмарних обчислювальних центрів» в Національному обчислювальному інформаційному агентстві (NCIA); зміцнення інформаційної безпеки, передбаченої в новому мобільному середовищі, за допомогою запобігання крадіжок або втрат смартфонів, поширення шкідливих програм і хакерських атак.

Аналізуючи основні характеристики існуючих моделей електронного урядування, можемо визначити їх головні переваги та чому є доцільним використовувати в Україні ту чи іншу модель. По-перше, континентально-європейська модель. Її основними перевагами можна назвати: стабільний розвиток державної служби; модернізація форм зворотного зв'язку між громадянами та урядом; спрощення прийняття важливих рішень, які визначають державну політику; всебічна інвестиція в добробут населення. Успішна реалізація згаданих вище переваг даної моделі підтверджується прикладами електронних платформ створених в Німеччині.

По-друге, англо-американська модель. Її головною особливістю у порівнянні з іншими моделями є те, що вона спрямована на спрощення усіх механізмів взаємодії різних верств населення з представниками влади, надання безпосереднього контакту громадянина та держави як виробника

послуг. В основі англо-американської моделі лежить три фундаментальні принципи, які забезпечують її ефективне функціонування. Цими принципами є: концентрація на громадянах, а не на бюрократії; уряд акцентований на розвиток ринку та залучення інвестицій; представники уряду мають отримувати постійний зворотній зв'язок від громадян та повинні орієнтуватися на результати власної діяльності. [21, с. 60-68]

Важливими деталями в англо-американській моделі також є вивільнення державних службовців від рутинних процедур взаємодії з населенням. Подібного акценту в інших моделях електронного урядування немає. Також, один із орієнтирів функціонування даної моделі – це активно займатися питаннями реалізації концепції обслуговування суспільства в інформаційну епоху, що є основоположним для розвитку в цифровому просторі. Англо-американська модель електронного урядування є прекрасним прикладом рівномірного надання послуг через використання інформаційних каналів. Щодо азіатської моделі електронного урядування, то її головними перевагами перед іншими моделями є акцент на інформатизацію соціальної сфери - культури, освіти, охорони здоров'я, а також налагодження механізмів електронної комунікації. Наголос робиться на розвиток інфраструктури інформаційних технологій. А також, система забезпечує створення сприятливих умов для розвитку електронної комерції в країнах. Орієнтація на громадян передбачає установку терміналів отримання електронних послуг та довідкової інформації в закладах, які часто відвідують громадяни. Портали державних послуг намагаються максимально інтегрувати з мобільними пристроями для полегшення процедури взаємодії з державою.

Здійснюючи порівняльний аналіз трьох представлених моделей, можна винести ряд важливих тверджень. По-перше, кожна з представлених моделей електронного урядування робить великий акцент на використання «принципу єдиного вікна», що є дуже актуальним в умовах всебічного розвитку технологій та постійно прогресуючого цифрового простору. По-друге, більш

конкурентоспроможними моделями на нашу думку є континентально-європейська модель та азіатська. Адже, країни які використовують ці моделі зараз є найбільш ефективними у багатьох світових рейтингах, які стосуються розвитку цифрових аспектів уряду. По-третє, англо-американська модель, частково відрізняється від інших моделей за рахунок акценту на розвиток ринку і залучення інвестицій. Загалом, представлені моделі можуть дуже вдало доповнювати одна одну, адже їх економічний, науковий та технічний потенціал є доволі високим. Про це свідчать багато статистичних даних, в тому числі, згаданих нами вище. Також, хотілося б додати про доцільність використання основних переваг кожної з моделей і подальшої трансформації їх в одну «супер-модель електронного уряду», яку можна було б застосувати в умовах українського суспільства. Таким чином, ми можемо говорити про ефективність, доцільність, перевіреність часом існуючих моделей врядування на базі інших країн світу.

1.3. Функціональне значення електронного уряду в сучасних умовах

Соціально-філософський аналіз проблеми значущості соціально-правових функцій електронного уряду в життєдіяльності суспільства і людини передбачає певні методологічні підстави, що обумовлені рядом наступних чинників, а саме [18; 12, с. 229-230]:

1) По-перше, йдеться про зростання потреб різного роду компаній, починаючи невеликими і закінчуючи транснаціональними, в рішенні проблеми ефективної роботи комп'ютерних мереж і відповідно управління інформаційними потоками; поява кіберкорпорацій в умовах глобалізації, мережевий революції і функціонування Всесвітньої павутини Інтернет, що вимагало розширення можливостей інформаційних систем і значно розширило їх застосування; [19; 9, с. 3-11].

2) По-друге, електронний уряд представляє собою форму проектування цілеспрямованих процесів та систем. Наукові дослідження показують, що ця методологія і методи зовнішнього проектування цілеспрямованих процесів і цілеспрямованих систем дають можливість узагальнити змістовні дослідження, в центрі уваги яких знаходяться проблеми кількісного вивчення якості цілеспрямованих технічних систем і ефективності процесів їх цільового функціонування [8, с. 98-105; 19]. Саме тому, електронний уряд є системою інформаційно-комунікаційних технологій, основне завдання якого полягає у проектуванні цілеспрямованих соціокультурних, соціо-політичних і соціо-економічних процесів в суспільстві. [7, с. 3-8; 6, с. 12-32].

3) По-третє, йдеться про концепцію віртуальної реальності. Основною платформою функціонування ІКТ, в тому числі застосовуваних в електронному уряді, служить Інтернет, який сам являє собою єдність дійсної і віртуальної реальності.

4) По-четверте, наявність теорії суспільства, як самовідтворюваної

системи комунікацій. На відміну від інших соціологічних теорій ця теорія суспільства оперує такими взаємно співвідносяться поняттями, як «зміст, час, подія, елемент, відношення, комплексність, контингентні, дія, комунікація, система, навколишній світ», тощо. Даний набір понять є суміжним із специфікою електронного урядування, що породжує актуальність для його використання. [5, с. 106-109].

За таких обставин, можна резюмувати, що розвиток електронного уряду спрямований на поліпшення якості життя населення, підвищення ефективності державного і муніципального управління, в тому числі скорочення бюджетних витрат, розвиток громадянських ініціатив і підприємницької діяльності за рахунок застосування інформаційних технологій.

Ще одним із важливих аспектів поняття «електронного урядування» або «електронного уряду» є деталізація його основних стратегічних завдань. Стратегічні завдання найбільш детально розкривають функціональне призначення електронного урядування в умовах розвитку країни. Стратегічні завдання завжди направлені на довгостроковий період є важливими у рамках розвитку країни в майбутньому. Основними стратегічними завданнями електронного урядування є:

- залучення громадян до управління державними справами;
- удосконалення технологій, методів, методик державного управління;
- подолання «інформаційної бідності», «інформаційної нерівності» у населення, шляхом створення центрів надання послуг та центрів з обслуговування, забезпечення функціонування веб-порталів для надання адміністративних послуг тощо;
- створення системи захисту прав громадян у доступі до публічної інформації;
- підвищення рівня якості прийняття управлінських рішень на державному та місцевому рівні;
- організація постійного процесу навчання для громадян;

- створення системи електронного документообігу та відповідне використання в ній інструменту електронно-цифрового підпису;
- зниження корупційних проявів представників влади шляхом деперсоніфікації надання адміністративних послуг;
- забезпечення постійного функціонування інформаційних ресурсів держави;
- створення умов для отримання послуг громадянам, фізичним, юридичним особам та суб'єктам господарювання в електронному вигляді за «принципом єдиного вікна»;
- створення єдиного державного архіву для електронних документів, передача їх до музеїв, бібліотек, підтримка актуального режиму доступу до них. [22]

Щодо аргументації таких довгострокових стратегічних цілей, розробляються відповідні нормативно-правові документи, які є прямим підтвердженням сутності цих орієнтирів. Нижче наведемо декілька прикладів з України. Першим є «Стратегія реформування державного управління України на 2016-2020 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 р. № 474-р.». Також, в Україні представлений ще один нормативно-правовий документ, який підтверджує орієнтацію України до розвитку електронного урядування – це «Концепція розвитку електронного урядування в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р.». Сутність даної концепції полягає у: визначенні напрямків і строків для побудови ефективної системи електронного уряду; задоволенні інтересів та потреб фізичних та юридичних осіб; вдосконаленні системи державного управління; підвищенні конкурентоспроможності країни за рахунок підвищення якості життя; стимулювання розвитку економіки. [26]

Останнім нормативно-правовим документом для прикладу довгострокових стратегій розвитку електронного урядування є Цифрова Адженда України 2020. Цей документ орієнтований на: стимулювання економіки та активізацію інвестиційної спроможності; створення цифрової

економіки, яка є неможливою без розвитку електронного урядування; забезпечення доступу до цифрових технологій; надання для реалізації усього людського потенціалу країни, розвиток інноваційних, креативних індустрій бізнесу в державі; реалізацію експорту «цифрової» продукції та послуг України за кордон. [23]

Представлені вище в нормативно-правових документах ціннісні орієнтири тільки підтверджують важливість і величезну актуальність використання електронного урядування в будь-якій країні. Саме поняття «електронного урядування» дуже сильно впливає на самоорганізацію та саморозвиток населення та держави в загалом. Такий потенціал цього явища потрібно розкривати в повній мірі будь-якій країні світу. Тим паче, що прикладів успішної реалізації концепцій електронного урядування в світі вистачає.

Ще одним важливим аспектом функціонального призначення електронного уряду є можливість його застосування на рівні місцевої влади. Запроваджуючи електронне урядування потрібно розуміти, що це - певна форма організації публічного управління, за якою налагоджується активна взаємодія представників місцевого самоврядування один із одним, з суспільством, людиною та некомерційними організаціями. Реалізація цього процесу повинна бути спрямована на задоволення інтересів суб'єктів сектору бізнесу для того щоб підтримувати економічну спроможність ОТГ та громади в цілому. [48]

Країни, які вже встигли досягнути результатів в використанні електронного урядування мають позитивний ефект у функціонуванні всіх сфер діяльності. Через подібні настрої, функціональне значення «електронного урядування» набирає максимальну актуальність в сьогоденних умовах необхідності розвитку суспільства та держави. Адже його сутність максимально ефективно впливає на основні аспекти розвитку будь-якої країни світу.

Система електронного урядування є дуже актуальним інструментом для удосконалення всіх сфер діяльності держави. Електронне урядування може забезпечити прискорення швидкості обробки усіх процесів, спрощення роботи з великими масивами даних, можливість до організації навчальних процесів через цифрові платформи, надання послуг дистанційним шляхом маючи при собі лише смартфон або будь-який інформаційно-комунікаційний пристрій. Важливим аргументом щодо актуальності використання системи електронного уряду є деталізація його основних переваг, а саме:

- створення можливостей для забезпечення відкритості та прозорості у взаємодіях держави із представниками влади;
- підвищення якості надання державних та адміністративних послуг;
- покращення зворотного зв'язку громадськості з представниками влади;
- забезпечення цифровізації багатьох важливих процесів, які впливають на розвиток окремих сфер діяльності, важливих для організації життя в суспільстві;
- розвиток електронної культури;
- прискорення цифрової трансформації країни.

Стосовно огляду існуючих моделей електронного урядування, то кожна з них має свої власні особливості та акценти, які по-різному впливають на розвиток електронізації в країні. Наприклад, в континентально-європейській моделі зроблений акцент на стабільний розвиток державної служби спрощення прийняття важливих рішень, які визначають державну політику, модернізацію форм зворотного зв'язку між громадянами та урядом, налагодження шляхів для інвестицій в країну. Англо-американська більше спрямована на спрощення усіх механізмів взаємодії різних верств населення з представниками влади, надання безпосереднього контакту громадянина та держави як виробника послуг та вивільнення державних службовців від рутинних процедур взаємодії з населенням. Щодо азіатської моделі електронного урядування, то вона спирається на впровадження інформатизації соціальної сфери - культури, освіти, охорони здоров'я,

а також налагодження механізмів електронної комунікації. Кожна з цих моделей може мати позитивний вплив при її використанні на Україні.

Загалом, у функціональному значенні електронного уряду сьогодні робиться наголос розвиток інфраструктури інформаційних технологій, створення сприятливих умов розвитку електронної комерції. Відбувається всебічна орієнтація на громадян, що передбачає установку терміналів отримання електронних послуг та довідкової інформації в закладах, які часто відвідують громадяни. Портали державних послуг намагаються максимально інтегрувати з мобільними пристроями для полегшення процедури взаємодії з державою. Все це – головні складові аспекти функціонального призначення поняття електронного уряду в сучасних умовах.

Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз системи електронного врядування в Україні

Сьогодні система електронного урядування в Україні вважається доволі молодю, адже, її активний розвиток розпочався не так давно. Перші осередки електронного уряду були створені в нашій країні лише в 2000 році. Першим же прикладом створення та використання електронного урядування був саме урядовий веб-портал gov.org.ua. Подальший розвиток електронного урядування відбувався дуже сумбурно, через те, що країна не обирала акцент на електронізацію процесів, був відсутнім розвиток технологій.

Одним із важливих досягнень України в напрямку розвитку електронного урядування стала система електронної ідентифікації особи. Згідно з новим законодавством кожен громадянин, який досяг 14-річного віку повинен отримати паспорт громадянина України в формі картки, що обладнана безконтактним електронним носієм. [24] Завдяки цій системі був створений інший важливий інструмент, який може дуже добре синхронізуватися з системою електронного документообігу – це електронно-цифровий підпис. Станом на 2018 рік в Україні вже близько 9 млн. фізичних та юридичних осіб мають такий інструмент, і зараз кількість підприємців та самозайнятих осіб, що хочуть мати електронно-цифровий підпис значно збільшується. [25] Такі факти свідчать про те, що система електронного урядування в Україні готова до активних змін, і це безумовно, підтримується громадянами.

Важливими доробками в сучасній системі електронного урядування України, можна вважати декілька основних проектів. Першим, на мою думку, слід згадати оновлене Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні», яке

було затверджено в 2017 році. Згідно з мотивами викладеними в даному нормативно-правовому документі, Україна готова покращувати взаємодію між державною та місцевою владою за рахунок впровадження електронного уряду та глобальної цифровізації усіх процесів. Концепція розвитку електронного урядування в Україні зараз реалізовує направлення країни на досягнення цілей передбачених Стратегією сталого розвитку «Україна-2020». Загалом, представлена концепція надала Україні важливу нормативно-правову основу для реалізації подальше проектів, що стосується розвитку електронного уряду. Ця концепція є доволі непоганим нормативно-правовим документом, однак, і вона потребує подальшого удосконалення в майбутньому. Другий електронний проект від представників влади, який добре окреслює стан електронного урядування в Україні сьогодні – це Smart Ukraine. Smart Ukraine – це освітньо-практична програма, що об'єднує українські міста та ОТГ, експертів міської влади, представників українських технологічних компаній та міжнародного бізнесу, громадські та неприбуткові організації, наукову та академічну спільноту, щоб побудувати в Україні розумну міську інфраструктуру. [27] Програма даного проекту має багату кількість напрямлень, що відповідають за функціонування окремих сфер діяльності людини. Цими направленнями є: Smart e-Dem, Smart Innovation, Smart Mobility, Safe City, Smart Environment, Smart School. [27] Реалізація цих напрямлень є дуже вдалим рішенням в контексті надання різних послуг від держави, адже це підвищує рівень комфорту у містах та стає своєрідним каталізатором для залучення громадян до користування послугами в електронному форматі.

Ще одним цікавим аспектом сучасної системи електронного урядування в Україні є активне використання соціальних мереж. З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій і трансформації звичайного постіндустріального суспільства в суспільство знань, користування соціальними мережами стало набирати все нові оберти. Їх місце в житті пересічного громадянина стало дуже важливим. Зараз в Україні активно

використовують Facebook, Telegram, YouTube, Instagram. Всі ці соціальні мережі є одними із найбільших інформаційних каналів сучасності. Сьогодні вже стає трендом користуватися цими соціальними мережами для донесення важливої інформації. Так, наприклад, навіть команда Президента України зараз активно використовує ці мережі для поширення власних думок щодо вдосконалення та розвитку окремих аспектів держави. Не кажучи вже про теперішню виборчу компанію, яка зараз фігурує у будь-якому інформаційному джерелі. Навіть, якщо громадянин є дуже аполітичним, то завдяки соціальним мережам, він буде опосередковано ознайомлений з певними політичними механізмами, які використовують політики для отримання цільової аудиторії та подальшої підтримки. Соціальні мережі в Україні зараз – це інструменти комунікації та зворотного зв'язку представників влади із громадянами. Саме через це вони є дуже актуальними в системі електронного урядування України. Іншими не менш важливими проектами нинішньої системи електронного урядування України є система E-health, додаток «Дія», система електронних звернень громадян e-petition, Єдиний державний веб-портал відкритих даних, система державних та публічних закупівель Prozorro, платформи Prometheus і Coursera. Нижче коротко про кожен із представлених проектів.

Система E-health – електронна медична платформа, яка була створена для пацієнтів, лікарів, державних і приватних медичних закладів. Сьогодні будь-який громадянин може використовувати дану платформу для того щоб не виходячи із дому записатися до лікаря, взяти у нього консультацію, може отримати результати власних аналізів, має доступ до своєї медичної картки тощо. [28] Платформа стала досить непоганою в рамках активного впровадження нової медичної реформи в Україні, яка повинна супроводжуватися певними електронними новинками. Інформаційний додаток «Дія» - це онлайн-сервіс для отримання державних послуг. Головне завдання даного онлайн-сервісу створити умови щоб надати українцям можливість отримувати послуги від держави в режимі онлайн замість того,

щоб годинами вистоювати черги до кабінетів чиновників. Основними послугами, які можна отримати завдяки цьому сервісу: отримати певну довідку чи виписку з різного роду державних відомств та відповідних реєстрів, подати документи на те щоб відкрити або закрити власний ФОП, оформити допомогу по безробіттю тощо. Завдання додатку «Дія» - надати комфортні умови громадянам задля отримання будь-яких послуг від держави онлайн шляхом. Цей напрямок допоможе Україні відмовитися від непотрібної бюрократії з документами. [29] Система електронних звернень громадян e-petition полегшила процес звернення представників громадськості до влади, безпосередньо до Президента України. Така форма волевиявлення громадян є дуже актуальною практикою в багатьох країнах Європи, тому її застосування в Україні теж стає максимально доцільним. Єдиний державний веб-портал відкритих даних забезпечив створення великої системи даних для українців, яка працює за форматом big data, що є дуже актуальним трендом в сьогоdnішніх реаліях інформаційного суспільства. Веб-портал є зручним державним осередком щодо розміщення важливої інформації про державні процеси для громадян. Цікавим прикладом є також система державних та публічних закупівель Prozorro. На нашу думку, така система є прекрасним прикладом того, як реалізовується один із принципів формування електронного урядування в Україні, а саме відкритість та прозорість. Залученість громадян до перевірки державних та публічних закупівель є важливим аспектом для побудови демократичного інформаційного суспільства. Існують ще платформи Prometheus і Coursera – веб-портали, які направлені на розвиток цифрової освіти, вони надають доступ до найкращих курсів України та світу. Прекрасні проекти, які направлені на підвищення рівня освіченості громадян через використання електронно-цифрового простору. [49; 50]

Загалом, система електронного урядування в Україні знаходиться на етапі розвитку та постійного удосконалення. Навіть, за умови наявності усіх вищеперерахованих проектів представлених державою, українці не можуть

розраховувати на максимальну ефективність у функціонуванні системи електронного уряду. Саме тому, доцільним, на нашу думку, є формування певних рекомендації щодо вдосконалення сучасного стану електронного урядування в Україні. Цими рекомендаціями є:

- активне використання іноземного досвіду впровадження та реалізації системи електронного урядування через технології бенчмаркінгу;
- налагодження системи постійного розвитку у «цифровій освіченості» громадян різного віку, статі, раси, статусу у суспільстві;
- перегляд існуючих нормативно-правових актів, які направлені на врегулювання системи електронного урядування на предмет помилок, неточностей, невірних формулювань тощо;
- забезпечення інформаційними пристроями кожного громадянина України для можливості існувати та розвиватися в системі електронно-цифрового простору;
- вирішення проблеми електронного документообігу та вдосконалення існуючих додатків, веб-порталів електронного уряду з метою досягнення максимального комфорту у їх користуванні громадянами.

Саме таким сьогодні є становище українського електронного урядування, розвиток якого повинен відбуватися систематично та плановірно. Адже, це забезпечить конкурентоспроможність України на світовій арені як «зрілого» представника інформаційно суспільства та суспільства знань.

2.2. Проблема забезпечення доступу до інформації про державне управління (на прикладі Міністерства та Комітету цифрової трансформації України)

Питання доступу до інформації про державне управління є одним із актуальних в сьогодишньому інформаційному суспільстві. Належне забезпечення функціонування цього аспекту в державі підтверджує її спроможність бути відкритою та прозорою перед власними громадянами. До того ж, це є одним із головних принципів ефективної роботи електронного урядування. Сьогодні, в рамках активного розвитку інформаційного суспільства та суспільства знань, а також цифрових та технологічних новинок за питання доступу до інформації в електронному вигляді відповідає Міністерство та Комітет цифрової трансформації України.

Міністерство та Комітет цифрової трансформації України на даний момент є одним із головних центральних органів виконавчої влади, що відповідає за низку питань, які стосуються цифрового розвитку країни та удосконалення системи електронного урядування. [30] Загалом, ідея створити окремий виконавчий орган влади, який контролюватиме всі аспекти існування інформаційного простору в Україні – це дуже добре. Однак, даний орган влади і має ряд певних проблем. Сьогодні головними проблемами Міністерства та Комітету цифрової трансформації України на нашу думку є: відсутній доступ до інформації щодо деяких важливих сфер державного управління; низька наповненість веб-ресурсу міністерства корисною інформацією; відсутність підказок для громадян, що полегшують користування ресурсом; неналежна синхронізація міністерства із іншими виконавчими органами державної влади; часто не забезпечений доступ до максимально актуальних, нових нормативно-правових актів виданих міністерством або іншими органами державного управління.

Наявність таким проблем є недопустимим у забезпеченні ефективної організації діяльності електронного урядування України. Адже, вони суперечать низці принципів, на яких повинен базуватися електронний уряд. Якщо активно досліджувати веб-ресурси міністерства, то можна побачити ряд прогалин, як у технічних аспектах, так і інформаційних. Система веб-ресурсів міністерства не працює за принципом єдиного цифрового хабу із найважливішою інформацією, яка цікавить громадян. Саме тому, й проявляється ще один негативний аспект цієї ситуації - знижується довіра громадськості до використання цифрових технологій в нашій країні.

Ще одним важливим питанням в доступі інформації про державне управління є аспект забезпечення пасивного доступу до інформації. Це стосується оприлюднення на офіційних ресурсах державної влади інформації щодо абсолютно усіх прийнятих рішень, укладених нормативно-правових актів, ведення системи обліку документів тощо. Доступ до такої інформації має бути першочергово реалізований завдяки діяльності Міністерства та Комітету цифрової трансформації України. [31] Представлені вище проблеми Міністерства формують негативне відношення громадян до цифрової трансформації органів влади та в подальшому дуже ускладнюють процес розвитку електронного урядування в країні.

На нашу думку, вирішення всіх вищезгаданих проблем в роботі Міністерства та комітету цифрової трансформації України повинно полягати у чітко сформульованому плану від представників влади. Адже, загалом, питання доступу до публічної інформація, якою є інформація про державне управління закріплено в українському законодавстві, безпосередньо у низці законів, і громадяни мають право на належне використання права доступу. Повертаючись до плану, в ньому слід зробити акцент, саме на вирішення проблеми доступу до інформації про державне управління. По-перше, зараз усі країні, які мають високі показники за міжнародним рейтингом розвитку електронного урядування мають добре реалізований функціональний аспект доступу громадян до інформації про діяльність органів державної влади.

По-друге, одним із світових трендів сьогодні, це створення та використання баз даних, саме тому, слід зробити таку систему в рамках Міністерства та комітету цифрової трансформації України. По-третє, необхідно провести детальний аналіз усіх нормативно-правових документів, які регулюють питання доступу до інформації або дотичні до нього на предмет неточностей, правових колізій. Останнім кроком, є опис наданих рекомендацій у вигляді нормативно-правового документу. Найдоцільнішим варіантом вирішення цього питання є формалізація представлених вище рекомендацій у стратегію розвитку Міністерства та комітету цифрової трансформації України на найближчі 5 років. Головними постулатами даної стратегії повинні бути такі 7 кроків:

1. систематичне удосконалення державних веб-ресурсів Міністерства цифрової трансформації України, звітність за результатами повинна бути оприлюднена кожних півроку;
2. вирішення проблеми доступу до інформації про державне управління повинно бути реалізоване в найближчий час з метою пришвидшення прогресу у діяльності електронного урядування України;
3. потрібно орієнтуватися на зарубіжний досвід вирішення проблем доступу до інформації, використовувати технології бенчмаркінгу задля правильної адаптації накопичених знань із зарубіжних прикладів, джерел;
4. необхідно залучити іноземних спеціалістів для правильної та ефективної організації доступу щодо важливої інформації про державне управління для громадян;
5. забезпечити візуальне покращення усіх веб-ресурсів міністерства, мінімізувавши використання зайвих ілюстрацій, непотрібних інформаційних блоків, необхідно створити можливість громадянину дізнаватися будь-яку важливу інформацію стосовно державної влади не більше ніж за 5 хвилин;
6. слід проводити систематичні заходи із обміну досвідом з представниками інших країн світу, які вдало реалізували усі механізми роботи електронного урядування, вирішили проблему доступу до важливої

інформації про державне управління (наприклад, такі країни як Естонія, Швейцарія, Сінгапур);

7. обов'язково забезпечити оприлюднення доходів кожного представника усіх державно-владних структур України для громадян України, незалежно від їх статусу та виконуваних обов'язків, орієнтуючись на головні принципи побудови демократичного суспільства з системою електронного урядування, а саме – відкритість та прозорість.

На нашу думку, використання саме цих рекомендацій слугуватиме активній трансформації українського суспільства, яка буде направлена на розвиток системи електронного урядування і покращення роботи усіх сфер діяльності на Україні.

2.3. Концепція розвитку електронного урядування в Україні

XXI століття в нашій країні, та й в усьому світі - це вік переходу до інформаційного суспільства, інформаційної цивілізації, де інформація стає таким же традиційним ресурсом розвитку, як енергія або сировину. Використання інформаційних технологій сьогодні є однією з головних переваг сучасного етапу розвитку держави. Прикладом ефективної реалізації вищезгаданих постулатів і є «електронний уряд» або e-government. Це одна з управлінських інновацій кінця XX - початку XXI століття, яка все інтенсивніше впроваджується по всьому світу. Серед глобальних тенденцій, які обумовлюють актуальність тематики інформаційних технологій та «електронного уряду», зокрема, необхідно відзначити наступні постулати:

- концепція «електронного уряду» виникла нещодавно і ще не отримала цілісного теоретичного осмислення в контексті політичної науки, сучасні інформаційно-комунікаційні технології несуть в собі величезний управлінський потенціал і можуть виступати відмінною підмогою в оптимізації системи державного управління;
- нові технології здатні підвищувати функціональні спроможності держави, автоматизуючи непотрібні процедури; стрімкий розвиток і трансформація суспільно-політичних процесів та інститутів в умовах переходу до інформаційного суспільства вимагають глибокого дослідження процесу формування «електронного уряду» та постійного його удосконалення.

Зараз електронне урядування в Україні функціонує на засадах технології вироблення та прийняття важливих урядових рішень в електронному форматі, доступу громадян до послуг від держави без необхідності прямого контакту з представниками державного управління і забезпечення ефективного залучення громадськості до цих процесів. Сутність електронного урядування полягає у підвищенні якості прийнятих

управлінських рішень, забезпечення подальшої трансформації органів державної влади та представників місцевої влади та їх подальшої взаємодії з представниками громадськості. Впровадження електронного урядування є складним процесом і потребує витрат великої кількості ресурсів, наявності та готовності держави до технологічних змін, швидкої обробки інформації та потребує правового регламентування усіх кроків. Одним же із головних каталізаторів, який спонукав представників влади до «перезапуску» концепції було останнє дослідження ООН щодо розвитку електронного урядування (E-Government Development Index), де Україна посіла лише 62 місце серед 193 країн. [26] Також, якщо згадувати інші статистичні дані з розвитку концепції електронного урядування в Україні слід згадати про індекс електронної участі. Це показник, котрий складається із кількох важливих компонентів і говорить нам про рівень розвиненості електронної демократії у країні. Його основними компонентами є: електронне інформування, електронне консультування та електронне прийняття рішень. Якщо ілюструвати становище України за цим показником в порівнянні із іншими країнами, то станом на 2018 рік воно виглядає таким чином, як показано на Таблиці 1 зображеному нижче. [37]

Індекс електронної участі деяких країн світу та України у 2018 р.

Країни	Індекс EPI	Е-інформування	Е-консультування	Е-прийняття рішень
Данія, Фінляндія, Республіка Корея	1	1	1	1
Нідерланди	0,9888	0,9667	1	1
Австралія, Японія, Нова Зеландія, Іспанія, Велика Британія, США	0,9831	1	0,9565	1
Норвегія	0,9775	0,933	1	1
Сінгапур, Франція	0,9663	1	0,9130	1
Філіппіни, Люксембург	0,9382	1	0,9130	0,9091
Португалія	0,8989	0,9667	0,9130	0,8182
Малайзія	0,8876	0,9333	0,9130	0,8182
Мальта	0,8483	0,9667	0,7826	0,8182
Австрія	0,8258	0,900	0,7826	0,8182
Україна	0,6854	0,6333	0,6522	0,8182

Таблиця 1. Індекс електронної участі України та інших країн світу, 2018 рік [37]

За цим показником ми бачимо, що Україна значно відстає від інших країн Європи та світу, які набагато ефективніше займаються питаннями розвитку електронного урядування. Інший комплекс статистичних показників, який також був досліджений в 2018 році, з питання якості розвитку електронного урядування включав в себе 1 індекс та 3 субіндекси. Статистика за цими показниками представлена на Таблиці 2 нижче.

Країна	Рейтинг 2018	Індекс EGDI	Субіндекс OSI	Субіндекс HCI	Субіндекс TII
Україна	82	0,6165	0,5694	0,4364	0,8436
Данія	1	0,9150	1,0000	0,9472	0,7978
Австралія	2	0,9053	0,9722	1,0000	0,7436
Республіка Корея	3	0,9010	0,9792	0,8743	0,8496

**Таблиця 2. Індеси розвитку електронного урядування
за різними компонентами, 2018 рік [38]**

В глобальному рейтингу розвитку електронного урядування Україна зайняла 82 місце станом на 2018 рік. Такий результат обумовлений низькою сукупністю показників індексів та субіндекси розвитку системи електронного уряду. Індекс EGDI – виражав середнє значення за трьома його субіндексами, субіндекс OSI – представляв собою рівень використання онлайн сервісів в країні, HCI – це був індекс розвитку людського капіталу в системі електронного урядування, TII – показник розвитку телекомунікаційної інфраструктури. [38]

Аналізуючи подібний «слабкий результат», слід зазначити основні проблеми електронного урядування України. Цими проблемами на даний момент є: низька якість та ефективність завдань, які направлені на інформаційну та технічну сферу; недосконалість нормативно-правової бази для урегулювання питань електронного урядування; майже відсутня система управління розробкою, впровадженням та удосконаленням інформаційно-комунікаційних інструментів; наявність нерозвиненої інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури електронного урядування, яка заважає досягненню прогресу у наданні послуг громадянам за принципом єдиного вікна; низький темп розвитку системи електронного документообігу;

цифрова нерівність населення, що провокує незадоволення у суспільстві; слабка залученість громадян щодо надання рекомендацій стосовно розвитку системи електронного урядування. [42] При огляді вищеназваних проблем потрібно ще згадати про необхідність розвитку цифрових платформ для освіти, використання технологій віртуальної реальності, технологій моделювання задля тестування різних проектів створених представниками державної влади.

Оглядаючи існуючий стан концепції електронного урядування, також слід згадати деякі деталі, що передбачені у пункті Розпорядження Кабінету Міністрів України про Концепцію розвитку електронного урядування в Україні. В ньому прописані основні напрямки для реалізації цього завдання. Цими напрямками є: розвиток системи надання послуг електронним шляхом, за допомогою «принципу єдиного вікна» та системи електронних інструментів, що допоможуть підвищити рівень зацікавленості та уваги до електронного уряду громадян будь-якого віку; розвиток відкритих даних за принципами існування і функціонування сучасних систем великих баз даних; розвиток електронної ідентифікації особи за різними новинками технологічного прогресу. [26] Цей список також потребує удосконалення питаннями розвитку цифрової освіти, залученням громадян до користування електронними ресурсами шляхом організації тематичних заходів, алгоритмами забезпечення належним проведенням фінансових операцій для комерційних структур. Також в положеннях документу про розвиток електронного урядування в Україні були передбачені постулати щодо:

- розвитку електронної взаємодії;
- розвитку системи електронного документообігу;
- розвитку основних галузей, які впливають на економічну спроможність країни та підтримувати їх відповідними реформами в контексті розвитку електронного урядування. [26]

В концепції присутній перелік очікуваних результатів, який сформований доволі лаконічно і вдало. Він демонструє нам основні

пріоритети представників уряду в напрямку його електронної модифікації. Якщо детально аналізувати сьогодишню ситуацію в країні, і активно досліджувати систему електронного урядування в теперішній час, то можна сказати, що досягнення цих результатів ще знаходиться «в процесі». Адже, нажаль, швидка трансформація нашої країни неможлива через наявність воєнного конфлікту з Росією, нестабільності економіки та кадрової слабкості представників нинішньої влади.

На останок, нам хотілося б додати декілька рекомендацій щодо удосконалення концепції електронного урядування в Україні. Цими рекомендаціями є:

1. розробка плану розвитку електронного уряду в умовах кризи;
2. здійснити переоблік усіх існуючих ресурсів країни, задля їх перерозподілу і направлення на активний розвиток системи електронного уряду;
3. розвивати електронний уряд орієнтуючись на успішний міжнародний досвід, влаштовуючи конференції та зустрічі з розробниками концепцій електронного уряду в інших країнах;
4. застосування технологій бенчмаркінгу при модернізації системи електронного урядування;
5. налагодити систему підготовки кадрів органів державної та місцевої влади, для того щоб вони мали можливість ефективно працювати в рамках розвитку електронного уряду;
6. забезпечити підвищення кваліфікації усіх представників влади в питанні їх цифрової освіченості та вмінь користуватися новими технологіями;
7. організувати систему захисту електронного урядування від потенційних кібератак, виробити культуру роботи державних службовців під час кібервійни.

Аналіз системи електронного урядування в Україні продемонстрував присутність деяких проблемних ділянок. Незважаючи на те, що станом на 2020 рік система електронного урядування має багато доробків, в сферах цифрової освіти, надання різних адміністративних та соціальних послуг електронним шляхом, в ній все ще багато недоопрацювань. По-перше, необхідно вирішити питання цифрової освіченості населення, по-друге, необхідно терміново працювати над введенням системи електронного документообігу задля того щоб мінімізувати бюрократичні схеми та корупційні діяння, по-третє, потрібно розвивати кадровий потенціал управлінської гілки влади в контексті їх навичок, вмінь, знань в системі цифрового простору.

Щодо Міністерства та комітету цифрової трансформації України, то даний виконавчий орган є доволі молодим суб'єктом, однак, з великим потенціалом. Вирішивши його головні проблеми та організувавши його роботу як єдиного веб-ресурсу країни з технологіями big-data, можна забезпечити реалізацію головних принципів побудови демократичної системи електронного урядування, а саме – відкритості та прозорості.

Оновлення вже існуючої Концепції з розвитку електронного урядування в Україні, у вигляді Розпорядження від Кабінету Міністрів України, підтверджує той факт, що Україна готова трансформуватися для існування в інформаційному суспільстві та суспільстві знань. Використовуючи іноземний досвід і вирішивши присутні проблеми в цьому нормативно-правовому документі ми зможемо розраховувати на позитивні результати в розвитку цифрового суспільства, електронного уряду і активного використання новітніх технологій членами нашої країни.

Розділ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ ПРОЕКТУ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

3.1. Формування теоретичних передумов для побудови довгострокової стратегії розвитку електронного урядування

Розвиток електронного урядування має бути одним із першочергових завдань українського уряду. Ефективним інструментом для реалізації цього завдання є створення довгострокової стратегії розвитку цього компоненту в Україні. Для того щоб зрозуміти, чому саме стратегія є найбільш вигідним варіантом для розвитку електронного урядування, спочатку потрібно виокремити основні ознаки «стратегії» як поняття. Загалом, поняття «стратегії» представляє собою певну модель узагальнених дій, які формуються задля досягнення певної цілі або цілей шляхом правильного розподілу ресурсів організації. [32] Основними елементами стратегії є: наявність системи цілей (оперативних, тактичних та стратегічних); визначення пріоритетів розвитку організації, суб'єкта; визначення організаційних обов'язків; проведення оцінки роботи персоналу; побудова внутрішніх відносин між виконавцями стратегії; реалізація певних спеціальних операцій, які підлягають під зміст стратегії; налагодження зв'язків з навколишнім середовищем. [32]

Важливо також звернути увагу на опис сутності оперативних, тактичних та стратегічних цілей. Їх правильна побудова та узгодженість буде давати високу ефективність у реалізації важливих дій щодо розвитку електронного урядування в Україні. По-перше, стратегічні цілі – це глобальні і найбільші цілі організації, проекту, на них потрібно витратити найбільше часу та ресурсів. Вони будуть покращувати імідж країни в контексті тематики розвитку електронного урядування. По-друге, тактичні цілі – це проміжні етапи досягнення глобальної цілі, вони можуть бути представлені декількома різними напрямками розвитку. Наприклад, в контексті розвитку

електронного урядування це можуть бути цілі фінансового характеру, або стосуватися питань залучення експертів для покращення роботи системи електронного уряду. По-третє, оперативні цілі – це проміжні та першочергові цілі, які повинні бути реалізовані на самому початку стратегії і по ходу її реалізації. Зазвичай такі цілі не потребують витрат великої кількості ресурсів. [33]

Якщо говорити про надання теоретичних рекомендацій, яким чином повинна виглядати стратегія розвитку електронного урядування в Україні, то вона обов'язково повинна задіяти основні сутнісні компоненти поняття «стратегія», що були описані вище. Однією із наших рекомендацій буде формування стратегії розвитку електронного урядування в Україні у вигляді відповідного нормативно-правового документу. Документ повинен бути затверджений Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України, адже, вплив його постулатів повинен бути реалізований у всіх сферах діяльності. Відповідальним за реалізацію стратегії розвитку електронного урядування в Україні можна буде призначити відповідний орган виконавчої влади, який найбільше спеціалізується на питаннях цифрової, електронної трансформації України, а саме Міністерство та комітет цифрової трансформації. Для цього, також, буде необхідно створити спеціальну групу уповноважених осіб, які відповідатимуть за координацію та контроль за реалізацією стратегії, надаватимуть рекомендації щодо удосконалення певних процесів, вирішення проблем, які можуть виникнути при досягненні цілей стратегії. Офіційна назва даного нормативно-правового документу може виглядати таким чином: «Стратегія розвитку електронного урядування в Україні на період до 2030 року». Часовий період в 10 років буде більш ніж достатнім для досягнення тих важливих цілей, які вплинуть на якість електронного урядування в Україні. Також, хотілося б додати, що цей документ можна буде доповнювати положеннями прописаними в Цифровій Адженді України 2020, основні цілепокладання якої направлені на: стимулювання економіки, залучення інвестицій, створення цифрової

«економіки» та підтримка її конкурентоспроможності, забезпечення доступності доступу до цифрових технологій усім громадянам та реалізувати умови для забезпечення розвитку людського потенціалу. [23]

Щодо більш конкретних теоретико-методологічних формулювань, то вони будуть сформовані нижче. По-перше, потрібно визначити головну ціль даного нормативно-правового документу. Одним із варіантів для вибору формулювання глобальної цілі може бути: «Досягнення ефективності в цифровій трансформації і діяльності органів державної та місцевої влади України, шляхом введення та використання нових технологій, формалізації нової системи електронного уряду». Або «Створення умов для трансформації українського уряду в умовах електронізації, діджиталізації та цифровізації, забезпечення подальшого переходу країни від постіндустріального до інформаційного суспільства та суспільства знань». Такі формулювання найбільш широко розкриватимуть ідею удосконалення системи електронного урядування в Україні. Наступним же кроком при побудові даної стратегії повинно бути визначення та розподіл довгострокових, середньострокових та короткострокових цілей. На нашу думку, першочерговими короткостроковими цілями у розвитку електронного урядування в Україні повинні бути:

- створення системи електронного документообігу;
- перегляд усіх нормативно-правових документів, які стосуються регулювання питань щодо впровадження та розвитку електронного уряду в Україні;
- створити спеціальні освітні центри для державних службовців нового покоління, які будуть навчатися за програмою, що розвиває необхідні навички та вміння для роботи у цифровому просторі, формує знання зі сфери електронного урядування орієнтуючись на успішний міжнародний досвід;
- провести перерозподіл бюджетних коштів, і виділити достатню їх частину на реалізацію першочергових важливих цілей в контексті розвитку стратегії електронного уряду;

- визначити гідний рівень заробітних плат для державних службовців та підвищити рівень вимог до них, щоб мотивувати їх працювати в нових умовах цифрового простору і електронного уряду.

Після визначення короткострокових цілей необхідно сформулювати середньострокові цілі. Цілями на найближчі 1-5 років в контексті розвитку електронного урядування повинні бути:

- перенесення усіх важливих даних про державних службовців та інших представників влади і уряду в єдину електронну базу, надати можливість громадянам можливість в будь-який момент ознайомитись із ними, щоб підтвердити реалізацію принципів прозорості та відкритості в контексті розвитку електронного урядування;

- розробка та реалізація програми міжнародної співпраці із країнами, які досягли успіхів у впровадженні електронного урядування, запустити обмін досвідом та знаннями з метою удосконалення системи електронного урядування України;

- створення умов для покращення інвестиційного клімату в Україні за рахунок розвитку ІТ-сфери, комп'ютеризації, цифровізації та діджиталізації усіх процесів, які необхідні для ведення бізнесу;

- забезпечення створення нових додатків для користування громадянами, здійснити спеціалізацію їх функціонування на окремі сфери діяльності (екологічну, економічну, наукову, культурну тощо);

- організація популяризації і правильного позиціонування України на міжнародній арені через використання соціальних мереж Telegram, YouTube, Instagram, Facebook для забезпечення туристичної та економічної привабливості міст.

Одним із останніх кроків створення стратегії буде формулювання довгострокових цілей розвитку електронного урядування в Україні. Цими довгостроковими цілями повинні бути:

- вирішення усіх технічних, кадрових, економічних проблем, які стосуються реалізації надання послуг в Україні за принципом «єдиного вікна»;
- створення технопарків та бізнес-інкубаторів на основі використанні електронних та цифрових технологій для стимулювання розвитку регіонів, забезпечення працевлаштування місцевого населення і, як наслідок, наповнення доходної частини місцевих бюджетів, що сприятиме також формулюванню сприятливого «клімату» у бізнес-середовищі;
- побудова інноваційних центрів в Україні для проведення наукових досліджень та інноваційних ініціатив, зміцнюючи тим самим авторитет і ефективність науково-дослідних і ділових кіл за кордоном, які будуть звітуватися про власну діяльність Міністерству та комітету цифрової трансформації України;
- досягнення найвищих позицій Україною в міжнародному рейтингу E-Government Survey за рахунок реалізації усіх вищезгаданих цілей для формування іміджу успішної країни з розвиненою системою електронного урядування, привабливим інвестиційним кліматом, цифровими технологіями та можливостями. [34]

Останнім кроком у розвитку системи електронного урядування в Україні – забезпечення створення окремого зручного для громадян механізму звітності про реалізацію, прогрес у досягненні тих чи інших цілей даної стратегії. Цей механізм повинен бути доступним будь-якому громадянину України і мати можливість надати зворотній зв'язок представникам влади щодо їх дій у цьому напрямку.

Саме такими, на нашу думку, повинні бути пропозиції щодо удосконалення системи електронного урядування в Україні. Вони допоможуть вирішити велику кількість існуючих проблем у будь-якій сфері діяльності і допоможуть зробити Україну більш привабливою для міжнародної спільноти в аспектах співробітництва та налагодження «дружніх» зв'язків.

3.2. Внесення рекомендацій щодо удосконалення нормативно-правової бази електронного урядування

Удосконалення нинішньої системи нормативно-правової бази – це один із кроків для вирішення існуючих проблем в системі електронного урядування. І для того, щоб надати дієві та корисні рекомендації щодо удосконалення нормативно-правової електронного урядування в Україні, спочатку необхідно проаналізувати існуючі юридичні документи, які фігурують у регулюванні цієї системи.

Щодо існуючих і найбільш актуальних, на даний момент, нормативно-правових актів, що найбільш дотичні до питання сутності електронного урядування, то слід звернути увагу на документи про концепцію розвитку електронного урядування, які ми вже згадували вище у нашій роботі. В основному це були документи пов'язані із Цифровою аджендою та концепцією розвитку електронного урядування. Вони говорять про готовність України до цифрової трансформації в усіх аспектах, а також вони є найбільш актуальними в системі нормативно-правового забезпечення України з питань електронного урядування.

Саме за таких обставин у правовому полі, зараз і функціонує система електронного урядування в Україні. Стосовно наших рекомендацій щодо удосконалення існуючого нормативно-правового забезпечення, то вони будуть слугувати юридичним обґрунтуванням та доповненням вищезгаданої нами «Стратегії розвитку електронного урядування в Україні на період до 2030 року». По-перше, щоб удосконалити існуючу систему електронного урядування з правової точки зору необхідно переглянути усі нормативно-правові документи, які були згадані нами вище на предмет правових колізій, невідповідностей. По-друге, необхідно забезпечити визначення деяких важливих понять у документі «Про схвалення концепції розвитку електронного урядування в Україні». Потрібно додати визначення таких

понять як: цифрова освіта, цифрова культура, цифрові навички, цифровий простір, діджиталізація, цифровізація, розвиток електронного урядування, цифрова трансформація. Доцільність висвітлення цих понять є основоположним задля правильного розуміння стратегії розвитку електронного урядування, про яку ми згадували вище. По-третє, необхідно створити «Цифровий кодекс державного службовця України». Його сутність та зміст буде повністю направлено на побудову нових кадрів у сфері державної служби, які зможуть ефективно працювати в постійно прогресуючій системі електронного урядування України. В ньому необхідно буде зазначити усі вимоги, щодо рівня освіти, наявності навичок, знань та вмінь для роботи в цифровому просторі, потрібно буде зазначити нові принципи діяльності державних службовців у рамках цифрової взаємодії в системі електронного урядування. Цими принципами, засадами можуть бути:

- орієнтація на задоволення потреб громадянина;
- постійний саморозвиток навичок та вмінь державного службовця;
- систематичне проходження курсів підвищення кваліфікації;
- вміння працювати із великою кількістю інформації;
- високий рівень знань існуючого законодавства із питань функціонування електронного урядування.

Безперечно, ці принципи потрібно доповнити вже існуючими принципами із Закону України «Про державну службу», вони стануть чудовим доробком у побудові цілісної системи нових принципів для «службовців нового покоління». [35] Останнім, що хотілося б зазначити в питанні надання рекомендації щодо удосконалення нормативно правового забезпечення системи електронного урядування є висвітлення усіх можливих джерел фінансування вищезгаданої нами стратегії розвитку електронного урядування. Цими джерелами можуть бути: краундфандинг, фандрайзинг, ендаумент, благодійні кошти, спеціальні фонди тощо. Такі джерела фінансування активно використовуються міжнародними неурядовими організаціями і є доволі сумісними для адаптації їх під систему розвитку

електронного урядування України. Саме за такими орієнтирами і потрібно вдосконалювати існуючу систему нормативного правового забезпечення електронного урядування в Україні.

3.3. Створення інклюзивних центрів для забезпечення розвитку системи електронного урядування

Явище «інклюзивних центрів» або «інклюзивно-ресурсних центрів» є досить новим у сучасному світі, однак, вже дуже активно використовується країнами Європи для розвитку власних регіонів. Таку технологію було б дуже вдало реалізувати для забезпечення розвитку системи електронного урядування в Україні. Загалом, поняття «інклюзивних центрів» представляє собою певну установу, яка спеціалізується на залученні усіх видів ресурсів задля вирішення певної існуючої проблеми. В Україні на законодавчому рівні, на даний момент, існує лише одна згадка про інклюзивно-ресурсні центри у Постанові Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». Цей документ базується на вирішенні питань захисту прав дітей з особливими потребами, віком від двох до вісімнадцяти років. [36] Існують ще приклади застосування інклюзивно-ресурсних центрів і як вони застосовуються для розвитку освіти та регіонів. Але все ж основна перевага такої технології в тому, що вона може застосовуватися для будь-якої сфери діяльності. Головною нашою ідеєю у застосуванні інклюзивно-ресурсних центрів для забезпечення розвитку системи електронного урядуванні – побудова їх у кожному місті України. Представити таку ідею можна в якості проекту.

Для того щоб реалізувати проект «Створення інклюзивних центрів для забезпечення розвитку системи електронного урядування» потрібно спершу затвердити їх на законодавчому рівні в контексті їх застосування до системи електронного уряду. Потрібно видати відповідний нормативно-правовий акт, який би надавав юридичне підтвердження діяльності таких центрів. Даний нормативно-правовий документ потрібно наповнити завданнями, основними принципами діяльності таких центрів, призначити відповідальних осіб за їх

функціонування, визначити порядок їх роботи тощо. Стосовно завдань таких інклюзивних центрів, то вони повинні бути сформульовані таким чином:

- вони повинні забезпечити розвиток електронного урядування по всіх регіонах України;
- створення системи для забезпечення проведення наукових досліджень у питаннях розвитку інноваційної сфери;
- розробка нових проектів щодо розвитку електронного урядування в Україні;
- створення нових додатків для громадян, і використання їх в контексті надання послуг у різних сферах діяльності;
- створення проектів щодо удосконалення системи державної влади, підкреслюючи їх відповідність принципам наявності результату, відкритості та прозорості перед громадськістю, для надання їм можливостей реалізувати свою роботу таким чином, щоб підвищити рівень довіри населення та дозволити їм бути підзвітними у будь-який момент часу;
- покращення якості надання публічних послуг особам приватного права, створення економічної мобільності країни за рахунок використання цифрових технологій;
- надання рекомендацій щодо мінімізації проявів корупційних діянь під час виконання владних повноважень;
- покращення інвестиційної привабливості України, її ділового клімату та підвищення її конкурентоспроможності за рахунок електронізації процесів та мінімізації бюрократичних дій;
- створення системи підготовки кадрів для роботи в рамках електронного урядування та нових цифрових умов;
- забезпечити підвищення кваліфікації усіх представників влади в питанні їх цифрової освіченості та вмінь користуватися новими технологіями;

- організувати систему захисту електронного урядування від потенційних кібератак, виробити культуру роботи державних службовців під час кібервійни;
- забезпечення доступності якісної загальної освіти;
- підвищення якості навчальної літератури;
- підвищення рівня оплати праці працівників освіти;
- модернізація системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників освіти;
- розширення громадської участі в управлінні освітою;
- розвиток мережі освітніх установ для державних службовців.

Такі інклюзивно-ресурсні центри, також, слугуватимуть осередками для розвитку цифрової освіченості громадян. Вони будуть представляти курси для громадян, з метою підвищення рівня їх знань у користуванні інформаційно-комунікаційними технологіями, перебуванні в цифровому просторі, вміннями користуватися інформаційними додатками тощо.

Також, важливим питанням є механізми залучення коштів для розвитку електронного урядування. Технології інклюзивно-ресурсних центрів можуть забезпечити збір належного рівня коштів для фінансування «Стратегії розвитку електронного урядування в Україні на період до 2030 року». Для цього необхідно застосовувати вищезгадані методи збору ресурсів, такі як: фандрайзинг, ендаумент та краудфандинг.

Щодо тлумачення цих понять, то вони є такими. Фандрайзинг - це процес залучення грошових та інших видів ресурсів, які організаційна система не може собі дозволити сама, для того щоб реалізувати певний суспільно-корисний проект. [39] Таку технологію залучення коштів можна застосовувати для виконання невеликих проектів та направляти кошти на досягнення короткострокових або середньострокових цілей. Краудфандинг – це форма колективного співробітництва людей, що добровільно об'єднали власні грошові ресурси з метою підтримати певний корисний проект. [40] Технологію краудфандингу в контексті розвитку

електронного урядування і застосування її інклюзивними центрами, можна застосувати у вигляді добровільних внесків громадянами, задля створення різних цифрових та електронних проектів, які полегшають життя людей у суспільстві. Звісно що, процес звітності використаних цих коштів буде максимально прозорим та відкритим для будь-якого громадянина. Остання форма фінансової підтримки - ендаумент (від англ. «Endowment» - фонд), цільовий фонд, призначений для використання в некомерційних цілях, частіше всього для фінансування науки, культури, медицини. [41] Пожертви формуються в цільовий капітал, з якого витягується дохід. Початкова сума для формування цільового капіталу повинна бути зібрана за один рік з дня надходження першого пожертвування. Технологію цільового фонду або ендаументу, можна буде застосовувати для реалізації короткострокових цілей розвитку електронного урядування, які були нами сформовані вище. Звичайно, що представлені технології фінансування в контексті інклюзивно-ресурсних центрів повинні бути закріплені на законодавчому рівні. Цю настанову можна реалізувати, безпосередньо, у нормативно-правовому акті про проект «Створення інклюзивних центрів для забезпечення розвитку системи електронного урядування».

Таким чином, технологія інклюзивних центрів, або інклюзивно-ресурсних центрів у форматі розвитку електронного урядування надасть багато переваг та перспектив. Головними перевагами такої ідеї можна вважати:

- акцентований та поступовий розвиток системи електронного урядування в кожному місті України;
- підвищення привабливості регіонів України для ведення бізнесу, наукової діяльності, залучення інвестицій тощо;
- створення максимально прозорих умов фінансування системи електронного урядування;
- підвищення рівня залученості і зацікавленості громадян питаннями розвитку власного міста, регіону;

- підтримка активного зворотного зв'язку представників влади та суспільства.

Саме за такими теоретичними рекомендаціями та пропозиціями можливе швидке та ефективне модернізування системи електронного урядування в Україні.

Розробка та реалізація проекту розвитку системи електронного урядування є дуже складним і довгим процесом. Основні рекомендації, які були надані нами в ході нашого дослідження стосувалися формулюванні стратегії розвитку електронного урядування в Україні, пошуку проблем в нормативно-правовому забезпеченні питань електронного уряду та створенню інклюзивних центрів для забезпечення активності у розвитку електронного урядування в різних містах України.

Кожна із наданих нами рекомендацій в ході нашого дослідження дозволила нам виокремити ряд позитивних результатів, які можна досягти реалізувавши надані нами теоретичні постулати. Цими результатами можуть бути: підвищення рівня якості надання послуг державою, через використання принципу «єдиного вікна»; створення інвестиційної привабливості країни для залучення іноземних громадян; покращення функціонування усіх систем державного управління в різних сферах діяльності; забезпечення максимального рівня прозорості та відкритості влади перед громадянами; створення ефективних джерел для фінансування і подальшого розвитку системи електронного урядування в Україні; вирішення проблем із системою електронного документообігу; доповнення нормативно-правової бази електронного урядування важливою термінологією, задля кращого розуміння трансформації суспільства в рамках цифрових процесів; стабільний розвиток міст та регіонів; створення передумов для розробки нових проектів, які стосуються питань електронного урядування та підвищують цифрову спроможності країни.

На нашу думку, за такими орієнтирами і повинен відбуватися розвиток електронного урядування в Україні.

Висновки та пропозиції

Система електронного урядування є дуже актуальним інструментом для удосконалення всіх сфер діяльності держави. Електронне урядування може забезпечити прискорення швидкості обробки усіх процесів, спрощення роботи з великими масивами даних, можливість до організації навчальних процесів через цифрові платформи, надання послуг дистанційним шляхом маючи при собі лише смартфон або будь-який інформаційно-комунікаційний пристрій. Важливим аргументом щодо актуальності використання системи електронного уряду є деталізація його основних переваг, а саме:

- створення можливостей для забезпечення відкритості та прозорості у взаємодіях держави із представниками влади;
- підвищення якості надання державних та адміністративних послуг;
- покращення зворотного зв'язку громадськості з представниками влади;
- забезпечення цифровізації багатьох важливих процесів, які впливають на розвиток окремих сфер діяльності, важливих для організації життя в суспільстві;
- розвиток електронної культури;
- прискорення цифрової трансформації країни.

Стосовно огляду існуючих моделей електронного урядування, то кожна з них має свої власні особливості та акценти, які по-різному впливають на розвиток електронізації в країні. Наприклад, в континентально-європейській моделі зроблений акцент на стабільний розвиток державної служби спрощення прийняття важливих рішень, які визначають державну політику, модернізацію форм зворотного зв'язку між громадянами та урядом, налагодження шляхів для інвестицій в країну. Англо-американська більше спрямована на спрощення усіх механізмів взаємодії різних верств населення з представниками влади, надання безпосереднього контакту громадянина та держави як виробника послуг та вивільнення державних службовців від рутинних процедур взаємодії з населенням. Щодо азіатської моделі

електронного урядування, то вона спирається на впровадження інформатизації соціальної сфери - культури, освіти, охорони здоров'я, а також налагодження механізмів електронної комунікації. Кожна з цих моделей може мати позитивний вплив при її використанні на Україні.

У функціональному значенні електронного уряду сьогодні робиться наголос розвиток інфраструктури інформаційних технологій, створення сприятливих умов розвитку електронної комерції. Відбувається всебічна орієнтація на громадян, яка спрямована на встановлення спеціальних точок для отримання послуг шляхом електронної взаємодії. Портали державних послуг намагаються максимально інтегрувати всі адміністративні процеси із мобільними пристроями для полегшення процедури взаємодії з державою. Все це – головні складові аспекти функціонального призначення поняття електронного уряду в сучасних умовах.

Щодо аналізу системи електронного урядування в Україні, то він продемонстрував нам присутність деяких проблемних ділянок. Незважаючи на те, що станом на 2020 рік система електронного урядування має багато доробків, в сферах цифрової освіти, надання різних адміністративних та соціальних послуг електронним шляхом, в ній все ще багато недоопрацювань. По-перше, необхідно вирішити питання цифрової освіченості населення, по-друге, необхідно терміново працювати над введенням системи електронного документообігу задля того щоб мінімізувати бюрократичні схеми та корупційні діяння, по-третє, потрібно розвивати кадровий потенціал управлінської гілки влади в контексті їх навичок, вмінь, знань в системі цифрового простору.

Щодо Міністерства та комітету цифрової трансформації України, то даний виконавчий орган є доволі молодим суб'єктом, однак, з великим потенціалом. Вирішивши його головні проблеми та організувавши його роботу як єдиного веб-ресурсу країни з технологіями big-data, можна забезпечити реалізацію головних принципів побудови демократичної системи електронного урядування, а саме – відкритості та прозорості.

Оновлення вже існуючої Концепції з розвитку електронного урядування в Україні, у вигляді Розпорядження від Кабінету Міністрів України, підтверджує той факт, що Україна готова трансформуватися для існування в інформаційному суспільстві та суспільстві знань. Використовуючи іноземний досвід і вирішивши присутні проблеми в цьому нормативно-правовому документі ми зможемо розраховувати на позитивні результати в розвитку цифрового суспільства, електронного уряду і активного використання новітніх технологій членами нашої країни.

Розробка та реалізація проекту розвитку системи електронного урядування є дуже складним і довгим процесом. Основні рекомендації, які були надані нами в ході нашого дослідження стосувалися формулюванні стратегії розвитку електронного урядування в Україні, пошуку проблем в нормативно-правовому забезпеченні питань електронного уряду та створенню інклюзивних центрів для забезпечення активності у розвитку електронного урядування в різних містах України.

Кожна із наданих нами рекомендацій в ході нашого дослідження дозволила нам виокремити ряд позитивних результатів, які можна досягти реалізувавши надані нами теоретичні постулати. Цими результатами можуть бути:

- підвищення рівня якості надання послуг державою, через використання принципу «єдиного вікна»;
- створення інвестиційної привабливості країни для залучення іноземних громадян;
- покращення функціонування усіх систем державного управління в різних сферах діяльності;
- забезпечення максимального рівня прозорості та відкритості влади перед громадянами;
- створення ефективних джерел для фінансування і подальшого розвитку системи електронного урядування в Україні;
- вирішення проблем із системою електронного документообігу;

- доповнення нормативно-правової бази електронного урядування важливою термінологією пов'язаною із цифровими аспектами, задля кращого розуміння трансформації суспільства в рамках цифрових процесів;
- розвиток міст та регіонів;
- створення передумов для розробки нових проектів, які стосуються питань електронного урядування та підвищують цифрову спроможності країни.

На нашу думку, саме за такими орієнтирами, враховуючи усі існуючі обставини, і повинен відбуватися розвиток електронного урядування в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонов Я.В. Электронная демократия как конституционно-правовой феномен // Государственная власть и местное самоуправление. – 2016, № 11. – С. 14
2. Архипова Є.О. Електронне урядування як форма організації державного управління / Є.О. Архипова // Державне управління: удосконалення та розвиток. — 2015, № 155. – С. 12-19
3. Барікова А.А. Електронна держава: нова ефективність урядування: монографія. - К.: Юрінком Інтер, 2016. - 135с.
4. Барікова А.А. Електронна держава: нова ефективність урядування: монографія / А.А. Барікова. – Київ: Юрінком Інтер, 2016. – 224с.
5. Друк В.В. Теоретична ідентифікація поняття «інформація» в державному управлінні / В.В. Друк // Інвестиції: практика та досвід. – 2017, № 9. – С. 106-109
6. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 2: Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / А.І. Семенченко, А.О. Серенок. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 72с.
7. Електронне урядування: метод. рек. для підготовки фахівців за ступенем вищої освіти «Магістр» / уклад.: Шмагун А.В. – К.: УкрСІЧ, 2019. – 28с.
8. Клименко И.В., Литвинов Г.С. Проблемы внедрения информационной системы «электронное правительство» в государственное управление // Збірник наукових праць Української Академії державного управління при Президенті України: Сучасні проблеми державного управління / За заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. – К.: Вид-во УАДУ, 2003, Вип.1. – С.98-105

9. Концепція розвитку електронного урядування в Україні / О.А. Баранов, М.С. Демкова, С.В. Дзюба, А.В. Єфанов, І.Б. Жил'яєв, Е.Л. Клепець, Ю.Місников, О.Арво, Т.В. Попова, І.А. Рубан, А.І. Семенченко, С.А. Чукут. За ред. А.І. Семенченко, 2009р. – 16с.
10. Нижній Т.В. Теоретичні засади електронного урядування // Інвестиції: практика та досвід – 2017, № 20. – С. 112-116
11. Овчинников В.А., Антонов Я.В. Теоретико-практические аспекты электронной демократии и электронного голосования // Юридический мир. - 2013, № 4. - С. 18
12. Поліщук І.О. Електронне урядування в Україні: проблеми та перспективи // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2016, № 3 (30). – С. 229-230
13. Серенок А.О. Сервісна електронна взаємодія в системі електронного уряду. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. - Харків, 2010. № 1 (37). - С. 153-161
14. Серенок А.О. G2B («уряд – бізнес»). Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори). - Львів, В-во «Вежа», 2015. - С. 428
15. Соломко Ю. Електронне урядування: поняття, сутність, принципи та напрями розвитку // Ефективність державного управління. - 2018. вип. 2 (55). Ч. 1. – С. 135-143
16. Чукут С.А. Електронний уряд. // Почепцов Г.Г., Чукут С.А. Інформаційна політика. НАвч. посіб. – К.: В-во «Знання», 2006. – 665с.
17. В Южной Корее лучшее в мире электронное правительство URL: <http://gov2people.ru/index.php/tendentsii/2011-09-25-12-08-28/296>
18. Про затвердження Порядку подання документів в електронному вигляді до органа ліцензування та видачі ним документів в електронному вигляді за допомогою телекомунікаційних засобів зв'язку: постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 р. № 561. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=249265385>

19. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 918-р від 16.11.2016р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)
20. United Nations E-Government Survey 2012 E-Government for the People. URL: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan048065.pdf>
21. Лопушинський І., Електронна демократія та електронне урядування: досвід США для України // Публічне управління: теорія та практика. – 2011. №2(6), С. 60-68.
22. Опорний конспект лекцій з теми е-Урядування, Дзюба С.В., Жияєв І.Б., Полумієнко С.К, Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
23. Проект, Цифрова адженда України – 2020, Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
24. Кислюк К.В., доктор культурології, професор, Харківська державна академія культури, м. Харків, «Розвиток електронного урядування в Україні як фактор соціокультурної динаміки».
25. Урядовий портал, Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України, «Що таке електронний цифровий підпис (ЕЦП)?». URL: <https://www.kmu.gov.ua/usi-pitannya-po-e-poslugam/sho-tak-elektronnij-cifrovij-pidpis-ecp>
26. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#Text>
27. Kyiv Smart City, офіційний веб-ресурс, «Smart Ukraine». URL: <https://www.kyivsmartcity.com/smartukraine/>
28. Helsi.me, офіційний веб-ресурс. URL: <https://helsi.me/about>
29. Цифровий додаток «Дія», офіційний веб-ресурс. URL: <https://plan2.diia.gov.ua>

30. Міністерство та комітет цифрової трансформації України, офіційний веб-ресурс. URL: <https://thedigital.gov.ua>

31. Горбатюк В.В., студент юридичного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, «Доступ громадян до інформації: конституційно-правовий аспект». URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej16/txts/12GVVKPA.pdf>

32. Дикань Н.В., Борисенко І.І., Менеджмент – навчальний посібник, «Поняття стратегії. Елементи та рівні стратегії. Визначення місії фірми». URL: https://pidru4niki.com/13560615/menedzhment/ponyattya_strategiyi_elementi_rivni_strategiyi_viznachennya_misiyi_firmi#:~:text=Стратегія%20—%20це%20модель%20узагальнення%20дій,стратегії%20фірми%20користують%20певними%20показниками

33. Інформаційний ресурс, менеджмент, «Формування і класифікація цілей організації». URL: <https://library.if.ua/book/32/2077.html>

34. Міністерство освіти і науки України Ужгородський національний університет ННІ євроінтеграційних досліджень, «Інновації в освіті і науці окремих країн Європи, Азії та Америки» випуск 4, 2015, с. 20-23.

35. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>

36. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п#Text>

37. Електронне врядування для підзвітності влади та участі громади (EGAP). URL: <http://eef.org.ua/programi/efektivne-upravlinnya-ta-gromadyansk/elektronnevryaduvannya-egap/>

38. E-Government survey 2018 Annexes. New York, 2018. URL: https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018-Survey/EGovernment%20Survey%202018_Annexes.pdf

39. Громадський простір, стаття, «Фандрайзинг: як і де залучати ресурси громадським організаціям», 2018. URL: <https://www.prostir.ua/?kb=fandrajzynh-yak-i-de-zaluchaty-resursy-hromadskym-orhanizatsiyam>
40. Business Law Electronic Resource, «Краудфандинг: сутність, стан та особливості діяльності в Україні», 2019. URL: <https://www.businesslaw.org.ua/craundfunding-v-ukraini-t/#:~:text=Сутність%20краудфандингу&text=Краудфандинг%20%20залучення%20коштів%20на%20реалізацію,%2C%20комерційний%2C%20політичний%20характер%20тощо>
41. Фонд розвитку Інституту міжнародних відносин, «Що таке «ендаумент». URL: <http://iirfund.org/about/endowment/>
42. IFactor, «Електронне урядування: проблеми, пріоритети, завдання». URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ds/2018/march/issue-3/article-34920.html>
43. E-Government in Germany, official resource. URL: <https://www.deutschland.de/en/topic/politics/global-issues-law/e-government>
44. Фурашев В.М., кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент, професор РАЕ, «Складові електронного урядування», «Правова інформатика», № 4(36) / 2012. URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/12fvmseu.pdf>
45. Вадовська К.П., Артемович М.І., «Основні принципи впровадження електронного урядування в Україні». URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/28503/2/SNT_2019_Vadowska_C-K_P-Basic_principles_implementation_338-339.pdf
46. Данильян О.Г., доктор філософських наук, професор, завідувач сектором Інституту державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України, «Електронний уряд як форма впровадження інноваційних технологій у сферу державного управління». URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/2928/1/Daniljan_23.pdf

47. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України, проект «Е-урядування – ключ до реформ в Україні». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/e-uryaduvannya-klyuch-do-reform-v-ukrayini>
48. Вінницька обласна Асоціація органів місцевого самоврядування, бібліотека місцевого самоврядування, «Впровадження електронного урядування та електронної демократії на місцевому рівні», 2019. URL: <http://sg.vn.ua/wp-content/uploads/2019/12/Vprovadzhennya-elektronnoho-vryaduvannya-ta-elektronnoyi-demokratiyi-na-mistsevomu-rivni.pdf>
49. Prometheus, найкращі онлайн-курси України та світу. URL: <https://prometheus.org.ua>
50. Coursera, онлайн-курси із усього світу, офіційний веб-ресурс. URL: <https://www.coursera.org>
51. Саковська В.О. Стратегії реалізації електронного врядування в Україні / В. Саковська // Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій : зб. наук. ст. студ. відп. ред. Н.Л. Новікова – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020.- 251с., С. 224-232.

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на тему:
РОЗВИТОК СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В
УКРАЇНІ

Студентки 2 курсу, 4мз групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Саковської
Вікторії
Олександрівни

Науковий керівник
кандидат екон.наук,
доцент

(підпис керівника)

Міняйло
Олександр
Іванович

Гарант освітньої програми
д-р. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Ладонько
Людмила
Степанівна

Київ 2020

На сучасному етапі розвитку одним з найважливіших етапів побудови інформаційного суспільства є розвиток системи електронного уряду. Згідно з позицією законодавця, електронний уряд представляє деяку нову форму організації діяльності органів державної влади. З іншого боку – електронний уряд можна представити, як механізм управління державою.

Головними ж перевагами в трансформації звичайного уряду в електронний є прискорення усіх процесів, які функціонують в системі державної влади і впливають на якість життя громадян.

Подальший розвиток системи електронного урядування повинен продовжуватися і постійно вдосконалювати систему державної влади і позитивно впливати на суспільство.

Метою дипломної роботи є проведення дослідження особливостей розвитку системи електронного урядування в Україні.

Об'єкт дипломного дослідження є електронне урядування в Україні.

Предмет дипломного дослідження полягає у особливостях розвитку системи електронного урядування в Україні.

Для реалізації мети дипломного дослідження нами поставлено наступні завдання:

1. Проаналізувати теоретичні засади дослідження електронного урядування;
2. Провести дослідження особливостей електронного урядування в Україні;
3. Розробити пропозиції щодо розробки проекту розвитку системи електронного урядування в Україні;
4. Узагальнити результати дослідження та написати висновки.

Для вирішення визначених завдань, у процесі дослідження використано такі *методи та методики роботи*:

- теоретичні: аналіз, синтез для обґрунтування теоретичних засад дослідження і особливостей електронного урядування
- практичні: порівняльний аналіз, контент-аналіз для формування пропозиції щодо розробки проекту розвитку системи електронного урядування в Україні.

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування). Основний зміст роботи викладено на 51 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 2 таблиці.

У першому розділі розкриваються теоретичний базис для розуміння функціонування явища системи електронного урядування у світі. В ньому розглядаються основні характеристики цього поняття, його складові, аналізуються існуючі моделі електронного урядування.

Сутність електронного урядування головним чином проявляється у виконанні ним наступних функцій: підвищення рівня якості взаємодії між урядом та громадськістю; скорочення терміну взаємодії із громадянами; формування ефективного взаємозв'язку між учасниками системи взаємин на рівні держава-громада; створення передумов для відповіді на цікавлячі людей питання; розвиток самостійності діяльності громадян й організація системного спілкування з громадою; створення передумов для контролю діяльності уряду з

доку громадськості; відповідність ефективним закордонним зразкам досліджуваної діяльності; формування цілісності ієрархії владних структур самоврядних територій.

Стосовно огляду існуючих моделей електронного урядування, то кожна з них має свої власні особливості та акценти, які по-різному впливають на розвиток електронізації в країні. Наприклад, в континентально-європейській моделі зроблений акцент на стабільний розвиток державної служби спрощення прийняття важливих рішень, які визначають державну політику, модернізацію форм зворотного зв'язку між громадянами та урядом, налагодження шляхів для інвестицій в країну. Англо-американська більше спрямована на спрощення усіх механізмів взаємодії різних верств населення з представниками влади, надання безпосереднього контакту громадянина та держави як виробника послуг та вивільнення державних службовців від рутинних процедур взаємодії з населенням. Щодо азійської моделі електронного урядування, то вона спирається на впровадження інформатизації соціальної сфери - культури, освіти, охорони здоров'я, а також налагодження механізмів електронної комунікації. Кожна з цих моделей може мати позитивний вплив при її використанні на Україні.

У другому розділі здійснюється аналіз існуючої ситуації в системі електронного урядування України. Розглядається питання проблеми забезпечення доступу до інформації про державне управління, на прикладі Міністерства та Комітету цифрової трансформації України. Досліджується концепція розвитку електронного урядування в Україні.

Одним із важливих досягнень України в напрямку розвитку електронного урядування стала система електронної ідентифікації особи.

Важливими доробками в сучасній системі електронного урядування України, можна вважати декілька основних проектів - це Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні», яке було затверджено в 2017 році ; Smart Ukraine. Smart Ukraine – це освітньо-практична програма, що об'єднує українські міста та ОТГ, експертів міської влади, представників українських технологічних компаній та міжнародного бізнесу, громадські та неприбуткові організації, наукову та академічну спільноту, щоб побудувати в Україні розумну міську інфраструктуру. Іншими не менш важливими проектами нинішньої системи електронного урядування України є система E-health, додаток «Дія», система електронних звернень громадян e-petition, Єдиний державний веб-портал відкритих даних, система державних та публічних закупівель Prozorro, платформи Prometheus і Coursera. Нижче коротко про кожен із представлених проектів.

Використання інформаційних технологій сьогодні є однією з головних переваг сучасного етапу розвитку держави. Розвиток електронного урядування в Україні представлено «електронним урядом» або e-government. Зараз електронне урядування в Україні функціонує на засадах технології вироблення та прийняття важливих урядових рішень в електронному форматі, доступу громадян до послуг від держави без необхідності прямого контакту з представниками державного управління і забезпечення ефективного залучення

громадськості до цих процесів. В глобальному рейтингу розвитку електронного урядування Україна зайняла 82 місце станом на 2018 рік. Аналізуючи подібній «слабкий результат», слід зазначити основні проблеми електронного урядування України. Цими проблемами на даний момент є: низька якість та ефективність завдань, які направлені на інформаційну та технічну сферу; недосконалість нормативно-правової бази для урегулювання питань електронного урядування; майже відсутня система управління розробкою, впровадженням та удосконаленням інформаційно-комунікаційних інструментів; наявність нерозвиненої інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури електронного урядування.

Оновлення вже існуючої Концепції з розвитку електронного урядування в Україні, у вигляді Розпорядження від Кабінету Міністрів України, підтверджує той факт, що Україна готова трансформуватися для існування в інформаційному суспільстві та суспільстві знань. Використовуючи іноземний досвід і вирішивши присутні проблеми в цьому нормативно-правовому документі ми зможемо розраховувати на позитивні результати в розвитку цифрового суспільства, електронного уряду і активного використання новітніх технологій членами нашої країни.

У третьому розділі представлені різні ідеї та пропозиції щодо розвитку системи електронного урядування в Україні. Досліджується існуюча нормативно-правова база електронного урядування на предмет наявності проблем і формулювання шляхів їх вирішення.

Основні рекомендації щодо розвитку системи електронного урядування в Україні стосуються формулювання стратегії розвитку електронного урядування в Україні, пошуку проблем в нормативно-правовому забезпеченні питань електронного уряду та створенню інклюзивних центрів для забезпечення активності у розвитку електронного урядування в різних містах України.

Кожна із наданих нами рекомендацій в ході нашого дослідження дозволила нам виокремити ряд позитивних результатів, які можна досягти реалізуючи надані нами теоретичні постулати. Цими результатами можуть бути: підвищення рівня якості надання послуг державою, через використання принципу «єдиного вікна»; створення інвестиційної привабливості країни для залучення іноземних громадян; покращення функціонування усіх систем державного управління в різних сферах діяльності; забезпечення максимального рівня прозорості та відкритості влади перед громадянами; створення ефективних джерел для фінансування і подальшого розвитку системи електронного урядування в Україні; вирішення проблем із системою електронного документообігу; доповнення нормативно-правової бази електронного урядування важливою термінологією, задля кращого розуміння трансформації суспільства в рамках цифрових процесів; стабільний розвиток міст та регіонів; створення передумов для розробки нових проектів, які стосуються питань електронного урядування та підвищують цифрову спроможність країни.

Одержані результати можуть бути використані при удосконаленні модернізації та реалізації проекту розвитку системи електронного урядування в Україні.

Анотація

У випускній кваліфікаційній роботі висвітлено теоретичні засади функціонування електронного врядування в світі та Україні, сутність та поняття електронного врядування, моделі електронного врядування в різних країнах, функціональне значення електронного уряду в сучасних умовах. Проаналізовано системи електронного врядування в Україні, проблеми забезпечення доступу до інформації про державне управління, концепцію розвитку електронного врядування в Україні. Викладено пропозиції щодо удосконалення теоретичних передумов для побудови довгострокової стратегії розвитку електронного врядування, удосконалення нормативно- правової бази.

Ключові слова: електронне врядування, система, адміністративні послуги, публічне управління, цифрова трансформація.

Annotation

In the final qualifying work considers theoretical principles of e-government in the world and in Ukraine, essence and concept of e-government, e-government models in different countries, functional significance of e-government in modern conditions. E-government systems in Ukraine, problems of providing access to information about public administration, the concept of e-government development in Ukraine were analyzed. There are proposals for improving the theoretical prerequisites for building a long-term strategy for the development of e-government and proposals for improving of regulatory framework.

Key words: e-government, system, administrative services, public administration, digital transformation.

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
на тему «**Система розвитку електронного врядування в Україні**»,
студентки ОС «Магістр»
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
Київського національного торговельно-економічного університету
Саковської Вікторії Олександрівни

Інформаційні технології виступають одним із найвпливовіших рушіїв суспільно-політичних змін сьогодення, каталізатором реформ у багатьох сферах нашого життя. У цьому контексті перехід до електронного урядування органів публічного управління та адміністрування в Україні – основа внутрішнього реформування системи державного управління.

Сьогодні електронне урядування є інструментом формування прозорого, відкритого та демократичного публічного управління через забезпечення комунікації між владою та громадянами, через оперативне прийняття юридично значущих рішень, отримання послуг та інформації від державних органів.

Наявність деяких теоретичних та багатьох прикладних проблем електронного урядування в Україні зумовлює необхідність проведення оцінки сучасного стану його функціонування, дослідження наявних теоретичних, практичних та організаційних проблем у даній сфері. Відтак, тема наукового дослідження студентки Саковської В.О. має неабияку актуальність.

Науково-дослідна робота має чітку структуру, при її написанні автором було проаналізовано необхідні нормативно-правові акти, опрацьовано спеціальну наукову літературу. І хоч у вступі до роботи автором не зовсім чітко визначено завдання, які, на його думку, необхідно виконати задля досягнення мети дослідження, у самому тексті роботи всі структурні частини змісту роботи знайшли своє відображення та висвітлені на належному рівні. Зокрема, автором досліджено зміст поняття електронного урядування, його моделі та функціональне значення, проаналізовано систему та проблеми електронного урядування в Україні, визначено перспективні напрямки розвитку та вдосконалення у даному напрямку.

Окремої уваги заслуговує проведене автором дослідження моделей електронного урядування у зарубіжних країнах та формулювання на основі цього пропозицій щодо застосування досвіду інших країн при реформуванні та удосконаленні системи електронного урядування в Україні. Крім того, варто відзначити запропоноване автором бачення подальшого розвитку системи електронного урядування в Україні та рекомендації щодо удосконалення нормативно-правової бази з цього питання. Зазначені пропозиції автора та висновки до роботи можуть бути використані у подальших дослідженнях електронного

урядування та при практичній розробці комплексу заходів організаційно-правового забезпечення функціонування електронного урядування в Україні.

Таким чином, дипломна робота студентки Саковської Вікторії Олександрівни відповідає загальним вимогам, що ставляться до такого типу наукових робіт, і, за умови успішного захисту, може бути оцінена на «відмінно».

Заступник керівника апарату
Дарницької районної в місті
Києві державної адміністрації

Максим СЕМЕНЕЦЬ

20.11.2020

Начальник відділу інформаційних
технологій Дарницької районної в
місті Києві державної адміністрації

Віталій ДІДЕНКО

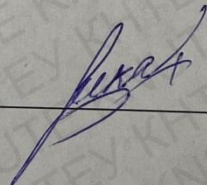
Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Саковська Вікторія Олександрівна,
повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з
використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній
кваліфікаційній роботі на тему: «Розвиток системи електронного
врядування в Україні»
не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих
запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах.
Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

«22» 11 2020 року

 (підпис)

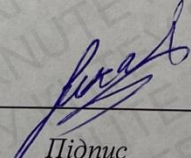
Згода

Я, Саковська Вікторія Олександрівна,
цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему:
"Розвиток системи електронного врезування в Україні"
несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у
роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком
випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую,
що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового
користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною
раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний
депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і
збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«22» 11 2020 року

Підпис

(Саковська В.О.)

Прізвище, ініціали

[11:30:34] Go Найдено 1% совпадений по адресу: http://nbuvipar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2240:inozemni-investitsiji-v-ukraïnskii-ekonomitsii&catid=8&Itemid=350

[11:30:37] Go Найдено 1% совпадений по адресу: <http://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/03/РамановаЮС-Авгореферат.pdf>

[11:30:41] Go Найдено 2% совпадений по адресу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5a7/c21/c86/5a7c21c867bde621479479.doc>

[11:30:44] Go Найдено 1% совпадений по адресу: <http://academy.gov.ua/pages/dop/198/files/4ba4c1b4-cefe-4f27-b58b-3aee7c8cf152.pdf>

[11:31:10] Тип проверки: *Синдромная* (Поисковики = Go, Bi, Yah)

[11:31:10] ВНИМАНИЕ! Уникальность может быть определена некорректно! (Обнаружено ошибок: 37%)

[11:31:10] Уникальность текста 87%[©] (Пропигнорировано подстановок: 0%)

Краткий отчет

получить полный отчет

ПАРАМЕТРЫ ПРОВЕРКИ ЭКСПОРТ ИСТОРИЯ ОТЧЕТОВ ВЫЙТИ В КАБИНЕТ

На сучасному.txt

ПРОВЕРЕНО: 17.11.2020 15:11:19

№	Доля в отчете	Источник	Актуальна на	Модуль поиска
[01]	0.35%	Публічне управління: стратегія реформ 2020 (3/3)	12 Apr 2018	Модуль поиска Интернет
[02]	0.47%	https://economics.org.ua/files/science/e_jurjad/2014/rezi.pdf	12 Feb 2018	Модуль поиска Интернет
[03]	0.41%	не указано	28 Dec 2018	Модуль поиска Интернет

